

R O M Â N I A
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
SECȚIA DE CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL

D E C I Z I A nr. 5837

Dosar nr. 5006/2/2015

Ședința publică de la 22 noiembrie 2019

Președinte:	Nicolae Gabriel Ionaș	- judecător
	Denisa Angelica Stănișor	- judecător
	Rodica Florica Voicu	- judecător
	Irina Alice Leasă	- magistrat asistent

Pe rol se află soluționarea recursului declarat de reclamantul Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității împotriva Sentinței civile nr. 2603 din 15 septembrie 2016 a Curții de Apel București – Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal.

La apelul nominal se prezintă recurentul-reclamant Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității, prin consilier juridic, lipsind intimata-pârâtă Volcinschi Lizeta (Spoială).

Procedura de citare este legal îndeplinită.

Se prezintă referatul cauzei, magistratul asistent arătând că recursul este declarat și motivat în termen, fiind scutit de plata taxelor de timbru.

Se mai învederează faptul că intimata-pârâtă a depus la dosar întâmpinare, care a fost comunicată părții adverse.

Nemaifiind cereri de formulat, Înalta Curte constată pricina în stare de judecată și acordă cuvântul părților prezente în raport cu recursul declarat.

Reprezentantul recurentului-reclamant Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității solicită admiterea recursului astfel cum a fost formulat, casarea sentinței atacate și, rejudecând cauza, admiterea acțiunii cu consecința constatării calității de colaborator a intimatei-pârâte Volcinschi Lizeta (Spoială).

Contrar celor reținute de instanța de fond, arată că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 2 lit. b din OUG nr. 24/2008, pentru motivele prezentate pe larg în cuprinsul concluziilor scrise, pe care le depune la dosar, în ședință publică.

În conformitate cu dispozițiile art. 394 din Codul de procedură civilă, Înalta Curte închide dezbaterile și reține cauza spre soluționare.

ÎNALTA CURTE

Asupra recursului de față;

Din examinarea lucrărilor din dosar, constată următoarele:

1. Cererea de chemare în judecată

Prin cererea înregistrată pe rolul acestei instanțe la data de 11.08.2015 sub nr. 5006/2/2015, reclamantul Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor

Securității a solicitat, în contradictoriu cu pârâta Volcinschi Lizeta, fostă Spoială, să se constate calitatea acesteia de colaborator al Securității.

2. Hotărârea instanței de fond

Prin Sentința civilă nr. 2603 din 15 septembrie 2016, Curtea de Apel București-Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal a respins acțiunea promovată de reclamantul Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității, în contradictoriu cu pârâta Volcinschi Lizeta (Spoială), ca neîntemeiată.

3. Calea de atac exercitată

Împotriva acestei sentințe, reclamantul Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității a declarat recurs.

În motivarea cererii de recurs, în esență, s-au arătat următoarele:

Prima instanță a respins acțiunea formulată, cu încălcarea prevederilor art.2 lit. b) din OUG nr. 24/2008, atrăgând incidența art. 488 alineatul 1 punctul 8 din Noul Cod de procedură civilă.

Referitor la denunțarea domnului I.E. și a mamei acestuia, prima instanță a arătat ca nu ar fi fost denunțată o atitudine potrivnică regimului comunist.

În privința faptului că intimata a informat Securitatea despre intenția unor persoane cu cetățenie română de a se căsători cu cetățeni străini, prima instanță a arătat că „încheierea căsătoriilor între cetățeni români și cetățeni străini nu era apreciată ca reprezentând o atitudine potrivnică regimului comunist, astfel încât informațiile date de pârâtă nu au avut ca efect îngrădirea dreptului persoanelor vizate de notele informative de a încheia căsătorii cu cetățeni străini”.

De asemenea, prima instanță a considerat că ar fi relevantă, din perspectiva art. 2 lit. b) din OUG nr. 24/2008, împrejurarea că intimata s-a angajat, la începutul colaborării cu Securitatea, „să sprijine organul de securitate în activitatea pe care o desfășoară pentru prevenirea și descoperirea infracțiunilor îndreptate împotriva securității statului. În plus, potrivit primei instanțe ar fi relevantă, din perspectiva art. 2 lit. b) din OUG nr. 24/2008, împrejurarea că Securitatea ar fi recrutat-o pe intimată pentru a supraveghea activitatea unei persoane suspectate de apartenență la organizația „Septembrie Negru”.

Se arată că Jurisprudența a considerat, în mod unitar, că denunțarea intenției de a emigra reprezenta denunțarea unei atitudini potrivnice regimului comunist, indiferent de modalitatea în care cel denunțat alegea să părăsească definitiv țara.

Regimul comunist urmărea să limiteze emigrarea. Intenția de a părăsi definitiv țara era considerată, în sine, o atitudine potrivnică regimului comunist, indiferent de modalitatea aleasă pentru a părăsi țara.

Această abordare a primei instanțe este și rezultatul interpretării eronate a condiției legale referitoare la vizarea îngădirii unor drepturi sau libertăți fundamentale.

Intimata ar fi trebuit să ia în calcul și ipoteza - foarte plauzibilă, ținând cont de realitățile notorii ale acelei epoci - în care cel denunțat nu ar fi urmat calea legală a depunerii unei cereri de emigrare, ci ar fi hotărât să refuze înapoierea în țară, ulterior plecării într-o excursie în străinătate sau ar fi hotărât să treacă fraudulos frontiera. Este notoriu că depunerea unei cereri legale de emigrare nu

putea duce (cu extrem de puține excepții) la soluționarea favorabilă a acesteia. Mai grav, depunerea unei astfel de cereri ar fi dezvăluit intențiile petentului și l-ar fi expus pe acesta sancțiunilor și supravegherii autorităților, ceea ce ar fi compromis orice încercare de a pleca legal din țară (în excursii, delegații ș.a.).

Atât timp cât intimata nu a luat în calcul și ipoteza - foarte plauzibilă, ținând cont de realitățile notorii ale epocii - în care persoana denunțată nu ar fi depus o cerere de emigrare, rezultă că intimata nu a menajat interesele persoanei denunțate, nu a avut o atitudine precaută și nici de protejare a celui denunțat.

Prin urmare, nesocotind interesele celui denunțat, intimata a vizat îngrădirea dreptului la viață privată în privința celui denunțat, atât timp cât a prevăzut că persoana denunțată urma, cel mai probabil, să facă obiectul unor investigații suplimentare ale Securității, ci rezultat al denunțului său.

Referitor la denunțarea domnului I.E. și a mamei acestuia, prima instanță a arătat că nu ar fi fost denunțată o atitudine potrivnică regimului comunist. Se arată că și acest considerent al primei instanțe este rezultatul încălcării și aplicării greșite a prevederilor de drept material ale art. 2 lit. b) din O.U.G. nr. 24/2008. Această situație atrage incidența art. 488 alin. 1 pct. 8 din Noul Cod de Procedură Civilă.

Concret, mama domnului I.E., folosind expresii vulgare, a replicat ofițerului că nu există nicio lege care să interzică asemenea relații.

Astfel, împrejurarea că anumite drepturi și libertăți erau înscrise în Constituțiile din perioada comunistă sau că anumite atitudini nu erau expres interzise legal nu însemna că regimul respecta, în toate cazurile, acele drepturi și libertăți.

Prin urmare, faptul că mama domnului L.E., folosind expresii vulgare, a replicat ofițerului că nu există nicio lege care să interzică asemenea relații [cu cetățenii străini n.n.] demonstrează că persoana denunțată se revolta împotriva încălcării, de către regimul comunist, a drepturilor și libertăților cetățenilor și împotriva nerespectării, de către Securitate, a cadrului legal.

Se arată că abordarea instanței de fond este rezultatul unei confuzii între atitudinile interzise prin lege de regimul comunist și cele care - deși nu erau interzise legal - erau văzute de autoritățile acelor vremuri ca atitudini potrivnice regimului comunist. Deși căsătoriile dintre cetățenii români și cei străini nu erau formal interzise, regimul descuraja, în principiu, relațiile personale dintre români și străini. Mai mult, căsătoriile dintre cetățenii români și cei străini erau privite ca o modalitate de emigrare a românilor și, odată în plus, tratate cu suspiciune de puterea comunistă.

Pentru îndeplinirea condiției legale este suficientă aptitudinea denunțului de a produce consecințe, iar nu existența unor consecințe efective. Așa cum a arătat, expunerea persoanei denunțate unor posibile acte suplimentare de supraveghere din partea Securității reprezenta vizarea îngrădirii dreptului la viață privată.

Cât privește considerentele Sentinței atacate referitoare la motivele pentru care intimata a fost recrutată de Securitate (și posibila legătură a acestor motive cu prevenirea terorismului) se arată că prima instanță a distins acolo unde legiuitorul nu a distins.

Prevederile art. 2 lit. b) din OUG nr. 24/2008 nu fac referire la motivele pentru care o persoană a fost recrutată de Securitate, ci la conținutul concret al informațiilor furnizate.

Mai mult, împrejurarea că o persoană a denunțat atitudini potrivnice regimului comunist, deși fusese recrutată pentru a furniza informații legate de organizații teroriste, nu poate fi interpretată, în nici un caz, în favoarea acestei persoane. Într-o astfel de situație, denunțarea unor atitudini potrivnice regimului comunist este cu atât mai gravă, cu cât intimei nici nu i se ceruseră astfel de informații.

Se arată de recurentă că legiuitorul nu cere furnizarea, de către foștii informatori ai Securității, a mai multor informații care să îndeplinească cerințele art. 2 lit. b) din OUG nr. 24/2008, fiind suficient și un singur astfel de caz, pentru reținerea calității de colaborator al Securității.

Apărările intimei

Intimata Volcinschi Lizeta a formulat întâmpinare și a solicitat respingerea recursului ca nefondat, reiterând aprecierile de la instanța de fond.

4. Considerentele și soluția instanței de fond

Analizând cererea de recurs, motivele invocate, normele legale incidente, Înalta Curte constată că este fondată pentru următoarele considerente:

În conformitate cu prevederile art. 2 lit.b) din OUG nr.24/2008: „colaborator al Securității - persoana care a furnizat informații, precum note și rapoarte scrise, prin care se denunțau activitățile sau atitudinile potrivnice regimului totalitar comunist și care au vizat îngrădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului”. Persoana care a furnizat informații cuprinse în declarații, procesele-verbale de interogatoriu sau de confruntare, date în timpul anchetei și procesului, în stare de libertate, de reținere ori de arest, pentru motive politice privind cauza pentru care a fost fie cercetată, fie judecată și condamnată, nu este considerată colaborator al Securității, potrivit prezentei definiții, iar actele și documentele care consemnau aceste informații sunt considerate parte a propriului dosar. Persoanele care, la data colaborării cu Securitatea, nu împliniseră 16 ani, nu sunt avute în vedere de prezenta definiție, în măsura în care se coroborează cu alte probe. Colaborator al Securității este și persoana care a înlesnit culegerea de informații de la alte persoane, prin punerea voluntară la dispoziția Securității a locuinței sau a altui spațiu pe care îl deținea, precum și cei care, având calitatea de rezidenți ai Securității, coordonau activitatea informatorilor”.

Intimatul-recurent CNSC a investit instanța de contencios administrativ în temeiul art.11 alin.1 din OUG nr.24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, cu o acțiune având ca obiect constatarea calității de colaborator pentru pârâta-intimată.

Prima instanță a reținut în mod greșit că din probele furnizate nu se poate concluziona că pârâta-intimată a furnizat informații din cele vizate de art.2 lit.b) din OUG nr.24/2008.

Înalta Curte reține că în raport de criticile formulate de CNSC că în cauză sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art.2 lit.b) din OUG nr.24/2008.

În concret, în Nota informativă din 11.11.1979 (fila 83, 84 dos. fond) sunt furnizate informații prin care se denunțau atitudini potrivnice regimului comunist. Discuția avută de mama lui I.E. despre cetățenii străini nu poate avea decât o conotație de a urmări intențiile celor despre care se furnizau informații privind imigrarea care era o atitudine extrem de gravă din perspectiva regimului comunist.

De subliniat că în urma informațiilor furnizate, pârâtei-intimate i se trasau sarcini de executat precum: de la cine procură Micleş unele obiecte de proveniență străină, cui îi plasează marfa, de unde are valută, cu cine se mai antrenează în afaceri, care sunt intențiile sale privind imigrarea – dacă este vizitat de persoane din alte localități (fila 84 dosar).

Toate aceste mențiuni denotă, dincolo de tăgadă, că pârâta era conștientă de caracterul informațiilor furnizate, menite să aibă consecințe negative, să știrbească drepturile și libertățile cetățenești.

Nu poate fi reținută aprecierea instanței de fond că nu era considerată o atitudine potrivnică regimului comunist încheierea căsătoriilor între cetățenii români și străini, cetățenii români fiind atent monitorizați și erau obligați să anunțe autoritățile despre orice informație privind cetățenii străini, existând persoane denunțate și sancționate în acest fel.

Referitor la intenția lui I.E. de a emigra, nu se poate aprecia că această intenție de a părăsi definitiv țara era pe placul regimului comunist, existând suspiciunea, temerea ca cetățenii nu ar putea compara condițiile economice și politice sau ar fi nemulțumiți de neajunsurile din țară.

Faptul că anumite persoane erau atent monitorizate și aveau de suferit repercusiuni în încercarea lor de a lua legătura cu străinătatea este de notorietate.

Dat fiind faptul că persoanele despre care a dat informații erau în DUI – urmărire informativă și se trasau mai departe sarcini colaboratorului, arată că aceste activități erau privite cu suspiciune, informațiile date erau utile și au conotația încălcării conștiente a drepturilor fundamentale: dreptul la viață privată prevăzut în art.17 din Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice.

Imixtiunile în viața și conștiința persoanelor în felul în care a procedat pârâta, încalcă dreptul la viața privată a individului și dreptul oricărei persoane de a nu expune altora aspectele cele mai intime ale ființei sale, despre elementele care privesc modul de a gândi și care trebuie să rămână inaccesibile.

În concluzie, se constată îndeplinirea condițiilor prevăzute de art.2 lit.b) din OUG nr.24/2008.

Temeiul legal al soluției adoptate

Față de cele arătate în conformitate cu art.496 raportat la art.488 pct.8 Cod procedură civilă, se va admite recursul, se va casa sentința recurată și, rejudecând, va admite acțiunea și va constata calitatea pârâtei de colaborator al Securității.

**PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
DECIDE:**

Admite recursul declarat de reclamantul Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității împotriva Sentinței civile nr. 2603 din 15 septembrie 2016 a Curții de Apel București – Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal.

Casează sentința atacată și, rejudecând, admite acțiunea reclamantului și constată calitatea de colaborator al Securității în ceea ce o privește pe pârâta Volcinschi Lizeta (Spoială).

Definitivă.

Pronunțată în ședință publică, astăzi, 22 noiembrie 2019.

JUDECATOR,

N.G.Ionaș

JUDECATOR,

A.D. Stănișor

JUDECATOR,

R.F. Voicu

ROMANIA
CURTEA DE APEL BUCUREȘTI
SECȚIA
MAGISTRAT ASISTENT,
I.A. Leasă

Prezenta copie fiind conformă
cu originalul aflat în dosar
acestei instanțe
de legalizare

S-a anulat chitanța/foaia de vârsământ Nr. /
în sumă de lei

Red. R.V.

Tehnored. TE/ 4 ex. 12.2019

jud. fond MD